

BACSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 6 ft — kr.
Fél évre . . . . . 3 ft — kr.
Három hónapra . . . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.

Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délelben, **szerdán, pénteken** és **vasárnap** reggel.

Feladó szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Főmunkatárs:

Dr. WEISZ JENŐ.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok-tere Manólovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich palotában.
Telefon szám 42.

Nyitott koronkint 20 krajczár.

Magyar nemzeti társadalom.

Nem kerülte el figyelmünket egy röpke szó, melyet egy pohárfelköszöntőben hallottunk elhangzani a nemzeti kaszinó elnökének ajkáról. Elhangzott pedig e szó akkor amikor azt szabadkai társadalmunk színe-java hallotta a Ringhoffer banketten.

A pohárfelköszöntők manapság nem szoktak nagyjelentőségűek lenni, de mi éppen azt akarnók, hogy ennek a kimondott szónak, amely talán nem is mondatott minden czélatosság nélkül jelentősége legyen.

Legyen meg az a jelentősége, hogy programmul szolgáljon nemcsak annak a tekintélyes testületnek, amelynek elnöke a testület nevében beszélt a kaszinónak, de legyen meg a jelentősége mindazokra akik érzik és tudják azt, hogy mit jelent e szó Szabadkán, ahol ha a nemzeti társadalom ellen nincs ugyan nyílt támadás, de voltak vannak és bizonyára még lesznek is bizonyos titkosan működő igyekezetek, amelyek nem tendálnak a magyar nemzeti társadalom megdönthetetlen egységének a megszilárdítására.

Olyan városban mint Szabadka kell, hogy kiküszöbölve legyen minden árnyalat amely a magyarság jellegét csak a leggyengébben is érinti.

Ebből a társadalomból ki kell szorulnia minden olyan elemnek amely titkos érzelmeket táplál magában a magyarság rovására. Kell, hogy lehetlenné legyen téve még a gondolat is, amely legdrágább kincsünk a magyar nyelv és a magyar gondolkodás ellen még csak a látszat külsőségével is vélhet. Annál inkább kell, hogy lehetlenné legyen téve az a titkos igyekezet amely a fészkelődő nemzetiségi hőskész részéről, ha elhallgatott is egy időre — de teljesen ki nem halt.

Hogy tehát a szó szoros értelmében Szabadkát igazi magyar várossá tegyük — ezért örvendünk annak, hogy e röpke szónak a maga jelentőségét megadni alkalmunk van.

Szívesen látjuk tehát Nemzeti Kaszinóinkban azt az őrszemet, amely hi-

vatva van e nagyrészt vegyes ajku városban a magyar nemzeti érdekek fellett felügyeletet gyakorolni. Nemcsak az érdem az övé, ha ezl teszi, de rá nehezedik a kötelesség is.

Sokszor, amikor még nemrégiben nekünk kellett a harcot felvenni, bizonyos elítélésztett szláv törekvésekkel szemben, amely harcban nem is küzdöttünk dicstelentül, hiszen eredményeket értünk el, jól esett volna magunk mellett látni aktív ténykedéssel a Nemzeti Kaszinót.

Mi tehát a röpke szó felfogtuk és állandó jelentőséget tulajdonítottunk neki.

Ha tehát komolysággal mondatott ki az a szó és semmi okunk nincs az ellenkezőt hinni, akkor örvendünk annak, mert biztosítékot látunk abban, hogy városunkban rövid idő múlva csak egy társadalom lesz: a hamisítatlan tiszt magyar nemzeti társadalom!

A Ringhoffer-bankett.

Ringhoffer Lajostól, az újdéki kir. törvénytörvények elnökétől elkövetélte tegnapelőtt este bucsuzott el városunk közönsége nevében az az illusztris társaság, amely tisztelőlére a „Nemzeti Kaszinó“ disztermében fonyes bankettet adott. Nem emlékezünk arra, hogy ugy a résztvevők száma, mint pedig az intelligencia zömének tömörűése folytán ennél szebben megünnepeltek volna valakit, mint Ringhoffert, aki nemcsak a saját hivatalos körében örvendett közszeretletnek, de aki ugy az egész ügyvédi kar, mint pedig a jogkereső közönség nagyon kedvelt embere volt mindig.

Száznál többen lehettek jelen a pompásan kiállított disztrakomán. Schmausz Endre főispán, Polgár József a törvénytörvények elnöke, a város polgármestere, a Casino elnöke, az ügyvédi kamara elnöke, az ügyvédi és bírói kar nagyobb része vettek abban részt. A vidéki járásbíróiágotól is többen voltak jelen.

Az első felköszöntőt Polgár József kir. törvénytörvények elnöke mondotta az ünnepeltre, kinek erényeit, szerénységét szép beszédben esetelte, teljes bizalommal tekintve az ő működésé elé, amelyet az ünnepelt új állásában, melyre öfelsége kinevezte, kifejteni fog. Polgár József szép felköszöntőjét szűnni nem akaró éljenzéssel fogadták.

Utána Paukovits Andor és Farkas Zsigmond köszöntötték fel a távozó Ringhoffert, — Paukovits az ügyvédi kar nevében, mint a mely kar sohasem felejt el azt az előzékenységét, amelyben az ünnepelt részesítette,

— Farkas pedig mint a Casino elnöke, ak a magyar nemzeti társadalom szempontjából veszteségnek tartja Szabadkára nézve Ringhoffer távozását.

Ezután Ringhoffer Lajos válaszlal keresetben szavakkal, de amelyek annál nagyobb hűtással voltak a jelen voltakra. Bármennyire is jól esik ugymond neki a magas kitüntetés amely a kinevezéssel érte, — de nehezsére esik távozni a városból, ahol a hivatalban szeretettel és támogatással, az ügyvédi karal szemben pedig jóindulattal a társadalom részéről rokonszervevel fogadták. 17 évi barátság kedves emlékei fűzik e városhoz és az elég ok arra, hogy ettől a várostól végleg elbucsuzni nem akar mert vissza kell térnie majd gyakran ide, hol annyi kedvességben és jóban részesült. Igyekezni fog, hogy még további ténykedésével is kiérdemlje az en nagy mértékben őt ért kitüntetést és bizalmat. Szavait lelkes őjjennel fogadták.

Nagy figyelemmel hallgatták azután a jelen voltak Schmausz Endre főispán beszédét, a város közönsége, de egyuttal a közigazgatás nevében, mint a hol Ringhoffer szintén jól és pontosan működött, mondti szép lendületes beszédben bucsuzót Ringhofferhez. A csattanós beszéd méltó befejezése volt a szónoklatoknak és hatalmas tapsvihár jutalmazta meg ezért a főispánt.

A kedélyesebb órákban egy ott rögtönzött humoros verssel is kedveskedtek Ringhoffernek. Ezt a verset lapunk szer esztője dr. Csillag Károly köveite el. A vers felolvasása nagy derűtséget okozott. A bankett a legkésőbbeni korai reggeli órákig tartott és Pircs Józsi remek zenéje nagyban hozzájárult a kedv állandó fenntartásához.

Különfélék.

Egyleti hírek. A „Szeretel“-ről címzett egyesület f. hó 19-én tartott nagygyűlésén megválasztott Schmausz Endre főispán és Manólovics László polgármester urakat az egyesület most felépített Leány árvaháza létrehozásáért nagy áldozatkészégükért és fáradozásukért dr. Váli Dező egyetli titkár udályára egyhangulag és nagy lelkesességgel disztagjaivá választotta. Az Egyesület eddigi pénztárosa Váli Antal állásáról lemondván, sok évi buzgó és hű munkásságáért köszönetet szavaztak neki. Új pénztárnokul Höbl Ferencz takarékpénztári tisztviselőt választották meg. Pénztárnoki jelentés szerint az Egyesület vagyona 36 ezer forint.

Választás. A szabadkai izr. „Szent-Egylet“ f. hó 26-án tartotta tisztújító közgyűlését, mely alkalommal megválasztattak: Elnök: Geiger A. Mór. Előjárók: Buchwald Márk, Grünfeld Fülöp, Löwy Simon, Pollák József.

Pénztárnok: Metzner Henrik, Ellenőr: Weitzenfeld Illés. Választmány: Dr. Blau Géza, Deutsch Zsigmond, Engler Ignác, Geiger Salamon, Kuneiz Mór, Koch Mór, Krauser Károly, Dr. Kráhl Lipót, Krausz Mór, Dr. Mikó Izidor, Perl Sándor, Pirnitzer Vilmos, Reiner Fülöp, Rottmann Imre, Dr. Szilasi Fülöp, Tószegi Dávid, Wellesz Zsigmond, Weitzenfeld Salamon, Weiszberger Mór, Wiener Lipót, Weinhut Adolf. Megjegyezzük, hogy ezen választás a m. kir. belügyminiszterium rendelete folytán ejtetett meg, a hatóság által kirendelt Vojnits Béla alkaptányi elnökele mellett.

— **Színházi hírek.** Ma este a nálunk igen rég nem adott, Dumas Sándor kitűnő színműve Don Caesar de Bazán fog színre kerülni. A czimpszerepet kitűnő jelem színészünk Csiky László fogja alakítani, kivülről még igen szép szerepe van Baróthinak, Kápolnay Juliska, Főti Frida és Ferenczi Frigyesnek. Holnap ismét reprize lesz a „Nap és Hold” operette meg Gábos, Torossy, Mihályi és Ferenczival a főbb szerepekben. Ez operettre már hetek óta készülnek színészeink -- s így biztosan hisszük hogy szépen fog sikerülni.

— **Az új zsidótemplom.** Eödre is kijelentjük, hogy még nem kezdenek az építéshez, még mindig a tervekről volt szó a tegnapi délutáni megtartott képviselői testületi közgyűlésen. Ugyanis, mint már említettük a zsidótemplom terveinek elkészítését Klein Jakab városunk szülőtte temesvári műépítész teljesen díjtalanul elvállalta, csupán készkiadásainak megtérítését kérte, ami körülbelül 2500 forintot tehet ki beleszámítva az építkezésnél a művezetés költségeit is. Klein a tervek elkészítette, a templomépítő bizottság vagy 8-10 szer átszűrt, felküldték a tervek felülbizálat végett egy zsidótestület bizottsághoz, a budapesti mérnök és építész együlethez -- a mely persze a tervek használhatatlannak tekintette -- míg végre Klein meguntván a dolgot megszakította a további összeköttetést, kijelentette, hogy a továbbiaktól eláll. A tegnapi ülésen már kész szerződést nyújtott be a közgyűléshez az elnök, a melyben Komoróczy és Jakab Budapesti műépítészekkel és vállalkozókkal kötött a templom tervek elkészítésére és a művezetésre vonatkozólag. A bizottság persze, miután Klein lemondott, elfogadta Komoróczy ajánlatát, illetve szerződését. Ugy értesültünk, hogy a szerződés szerint csupán a művezetés költségei 5000 forintot tennének ki, ellenben az attól a díjazástól, amit a vállalkozók a tervek elkészítésért kapnak. Ezeket a tervek elkészítésénél azonban nem a budapesti mérnök és építész együlethez kellene felküldeni felülbizálat végett -- miután a vállalkozók is tagjai ennek az együletnek, hanem egy választott szakértő bizottsághoz. Nem hisszük, hogy a hitközség először is napirendre tér a Klein-féle terv felülbizálat végett, hogy csak egy vaktába belemerjen ebbe a dologba. Minden körülmények között azonban lehetetlennek tartjuk ezt a dolgot azért is, -- mert ha már a Klein-féle ajánlatot -- minden pályázat hirdetés nélkül -- talán meg sem lehet kiadni.

— **Rádólt a fal.** Varnyu Mátyás építész szállásán egy régi épületet bontottak le, a mikor az egyik régi fal hírtelen összeomlott és az ott dolgozó Kalmár Mátyást maga alá temette. A ledőlő fal derékig temette el a szegény embert s egész magán kívül volt mire az odaszálló emberek a faltörmelék közül kimentették. A súlyosan megsérült bérvest bevitték azonnal a kórházba s miután végtelen gondatlanság forog fenn, megindítják a vizsgálatot a gazda ellen.

— **Lövés a vonatra.** A Pestről Toponyra jövő gyorsvonatra Késszállás alatt reá löttek, a golyó egy 10 szélű kocsi ablakait beüzta azonban szerencsére kárt nem tett.

— **Meghívó.** A zentai kereskedő ifjak egylete 1899. évi december hó 2-án az „Eugen Hercege” szálloda üvegtermében „éjfélig” tartó tánczszal egybekötött humoros felolvasó estélyt rendez. A felolvasást Kabos Armin egy. elnök fogja tartani.

— **Halálos elgázolás.** Bács-Szent Tamásról írja levelezőnk, hogy Gavanszky Lázár nagybirtokos sebesen hajtott az egyik utcán és az utca porában játszózó Mrgyanov Szlavkó fiúcskán keresztül vágatott. A hatalmas, erős loak az alig három éves fiúcskát eltaposták és a szerencsétlen kis fiún keresztül ment a nehéz teherhordó kocsi is. Abban a pillanatban, a hogy átfutott rajta a kocsi élettelenül terült el az ártatlan apróság és a kocsi utat a kis gyermek vére festette pirosra. A segélyresietők összetört tagokkal és holtan vitték a kis Szlavkót kétségbeesett anyja karjaiba. A vigyázatlan gyorsan hajtó loakért a rendőrség felelőse a járásbiztonsághoz, a hol gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt meg is indítják eljárást a büntényítő eljárás.

— **Szolga és gazda.** Laforsch István ó-szlovák gazda engetlenségért elbocsátotta a szolgáját, Dusánovits Tódort. Egy e te a szolga megálmadta volt gazdáját az utcán s egy hatalmas botütést mért a fejére. Laforsch sem jött rest: hatalmas úgrással rávetelte magát a bosszúálló szolgára kicsavarta a kezéből a dorongot s addig ütölte-verte vele megálmadóját, a míg az halva összerogyott, Laforsch maga jelentkezett a csendőrnőknél, akik becsérték a zombori törvényszékhez.

— **Öngyilkosság.** Popov Márkó egykori jómódú bajnai lakos földműves, ki kissé gyenge elméjű volt esütörtökön délután az Ujv dékről jövő 61-es teher vonat első fekvő ülésén öngyilkossági szándékból. A szerencsétlen azonban nem keresztbe feküdt s úgy mozdony által okozott súlyos fejszebevel szombat reggelig kímélődött s csak akkor szabadította meg szenvedéseitől a halál. Tettének oka az anyagi hiányosság volt.

— **Furfangos paraszt.** Beállit mult pénteken egy utalvánnyal a bajai postahivatalba egy paraszt. Az utalvány 65 forintokról szólt, melyet az atyafi volt elküldendő egy vidéki takarékpénztárnak. A hivatalnok bevezeti a naplóba, recipét ad róla s kéri a paraszttól a pénzt.

— Micsoda pénzt, könyörgöm! -- kéri az atyafi.

— Hát a 65 forint, a mit el akar küldeni!

— A 65 pengőt! Kérem alássan, azt én már föladtam!

— Föladtad?!... Hol!

— Hát könyörgöm -- bedobtam, hogy addig is, míg idegyühetek, nálam el ne vesződjék.

— Bedobta?! De hát hová? mibe?

— Abba a kaszniba kéröm, a mibe a levelet szokták betaszítani!

A hivatalnok nem tudta: nevesse-e, vagy sajnálja ezt a tulságosan furfangos parasztot. De mikor kivallotta, hogy a postaépület szerényébe dobta a pénzt, rögtön keresni kezdte, s a levelek és ánzikakártyák közt csakugyan meg is találta a váltóba takarított 6 darab tízes és 1 darab ötöst.

SZÍNHÁZ.

Nov. 26.

Szulamith negyedszer előtette meg ma este színházunkat, amin mindenestire örülünk. Az előadás ma egyike volt ismét azon előadásoknak, amely az operette ensemblet dicséri. Ebben a darabban legszebb alkalma van *Sugár Arankának* rendkívüli drámai tehetségét érvényesíteni. Meglepő drámai erővel alkított ma is tüneményes hangú primadonnának; az örülési jelenet után nyílt színben percekig tartott a tapsorkán, mely gyönyörűen megjátszott jelenetnek volt spontán megnyilatkozó dicsérete. Azt persze mondanom sem kell, hogy nagyon-nagyon szépen énekelt.

A többi szereplők, köztük első sorban Torossy (Abigail) és Mihályi (Absolon) a régi jók voltak. *Kiss Pista* (Monoch) azonban káprázatos mód hamisan énekelt.

Az aranylakodalm.

Nov. 26.

A harmadik bérlet kezdődött ma. Örömmel konstatáljuk, a páratlan bérlet összes párhelyei ki vannak adva, de a párosra sajnos ismét nem bérletek. Legjobb volna tán, ha a direktor a páros bérletet megszüntetné és 20 páratlan bérletet nyitna, ha a közönség csupán a páratlant szereti.

Tehát zsulott ház előtt ment ma az Aranylakodalm. *Koltay* szerepét Lomniczi adta elég gyenge hévvel, *Koltayné* szerepében drámai szendénk Kápolnay Juliska gyönyörködtette a közönséget -- ott, a hol erősebb drámai kitérésre szükség nem volt. Mint hitves kitűnő volt mint hősnő halványabb. *Ferenczy* Krausz bácsija egyik legszebb ka binet alakításának. A képek mozgalmasak színesek voltak. Három kardalost kell külön megemlítenem, kik epizód szerepekben ügyeskedtek. *Mezey Anna Göncy és Torkos*. Ezek azok a névtelen hősök, kik ma hozzá jutottak egy apró szerephez és elég jól meg is csinálták dolgukat. *Tallán László* kitűnő szavalásért kell megdicsérem. *Gábos Nelli* gyönyörűen énekelt *Gaal* egyik postikus románézát. *Torossy és Kiss Pista* szépen táncolták a magyar palotást. A rendezés Csiky D.

1285 szám. 1899.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék 1703/99 sz. végzése által Szabadkai takarékpénztár és népbank javára Páher Károly és társai ellen 145 ft tőke, ennek 1899 évi június hó 10 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 35 ft 06 kr. perköltetés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalás és 313 ft -- krra becsült különféle buktorok és szoba berendezések ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak, mely árverésnek a V. 1875/99 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén, vagyis Szabadka alperes VI. kör 164 sz. lakásán leendő eszközítésére 1899-k év december hó 5-ik napjának délelőtti 11 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legelőbbet ígérőnek becsáron átul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szabadkán, 1899 évi november 16.

Csernyus Zsigmond kir. bír. végrehajtó.